

ють вирішувати конкретні завдання, не надаючи уваги вирішенню проблеми в цілому. Сучасна освіта повинна формувати різні індивідуальні підходи до вирішення будь-яких завдань, а не нав'язувати шаблонні рішення. Досвід засвідчує необхідність використання нових методів, переважно ігрових, з акцентом на індивідуальні особливості слухачів.

Інформація краще засвоюється при живому діалозі, а у нас студенти витрачають час на написання конспектів лекцій, рефератів, виконання лабораторних робіт, не завжди осмислених. Спостерігається, що чимала кількість студентів під тиском системи освіти втрачають інтерес до освіти, намагаючись лише скласти іспит, а згодом отримати диплом. Змінити ситуацію можуть нетрадиційні методи викладання. Креативна та творчо орієнтована освіта створить умови для повноцінної реалізації особистості, навчить не зупинятися на досягнутому. Сьогодні, потрібно не тільки знати, а розуміти і головне навчитися приймати рішення, займатися самоосвітою та розвитком власної особистості.

*Н. Ю.Бутенко, канд. екон. наук, доц.,  
кафедра менеджменту*

## **СКЛАДОВІ ТА ВАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

Питання перше. Хто така інноваційна особистість? Не звертаючись до численних джерел і різноманітних наукових підходів, спробуємо перш за все відповісти на питання, чим вона відрізняється від інших, не інноваційних. Тоді можна відмітити, що це така особистість, для якої характерна свобода мислення та певна критичність поглядів, яка має власну точку зору, сильну мотивацію діяльності, певну креативність, схильна до творчості та навчання — як особистісні характеристики, а також виявляє відповідну поведінку — гідну, впевнену, спрямовану на досягнення, на використання нового досвіду, на самовдосконалення та вдосконалення своєї діяльності, на співпрацю. Навіть якщо ми зупинимось на цьому, стає зрозумілим, що, на жаль, дуже невелика кількість людей, у тому числі і молодих, має такі ознаки.

Питання друге. Де таких людей знаходити або як їх виховувати? В цьому питанні ми стикаємося з проблемами виховання та

навчання, що саме нас і цікавить відповідно до можливостей діяльності вищого навчального закладу. Але, треба все ж таки розуміти, що процес навчання та виховання не розпочинається у вищому навчальному закладі та не обмежується його діяльністю. Тобто ми маємо враховувати вплив середовища, попередній досвід людини, ментальні особливості, соціальну політику та ідеологію суспільства та ще багато інших зовнішніх чинників, які суттєво впливають та обумовлюють формування особистості.

Таким чином, виокремлюється наступне, третє питання: що і як можна зробити стосовно формування інноваційної особистості в умовах навчального процесу у вищому навчальному закладі.

Тут, передусім, на процес формування інноваційної особистості будуть здійснювати вплив такі фактори, як: цілі та процес організації навчання; зміст навчання; форми і методи навчання, контролю та оцінювання; умови, в яких відбувається навчання; особистість викладача; соціально-психологічні складові процесу навчання, вплив групи навчання та інші. Перехід від інформаційного до розвиваючого підходу у навчанні був першим кроком в напрямку формування особистості потрібного типу. Чим більш демократичним є процес навчання — тим більше шансів отримати бажаний результат. Суб'єкт-суб'єктні взаємини у навчанні між викладачем і студентами також є фактором формування самостійної, творчої особистості. Реальна самостійність студентів у процесі навчання (у виборі предметів, форм та методів взаємодії, реалізації власних проєктів тощо) та високий рівень їх самоменеджменту є передумовами формування відповідальності, впорядкованості та креативності, які необхідні інноваційній особистості. Дуже важливою складовою виховного процесу є соціально-психологічний вплив групи навчання. Навички взаємодії, що отримані під час спільної роботи в аудиторії, вирішення проблемних питань, виконання групових завдань стануть у нагоді у подальшому під час інноваційних змін на роботі.

Але, як реалісти, відмітимо, що у реальному житті все буває не так гарно, як бажалось би. Певні протиріччя в системі навчання, об'єктивні та суб'єктивні фактори обумовлюють сьогодні проблеми формування інноваційної особистості у вищій школі.

По-перше, це стосується мотивації навчальної діяльності. А ні самостійність, а ні самоменеджмент, а ні творчість неможливі за умов відсутності внутрішньої мотивації студентів до навчання, отримання знань та саморозвитку. Сьогодні можна констатувати, що, на жаль, більшість наших студентів не має серйозної спрямованості та мотивації отримання знань та навичок (в кращому випадку вони орієнтовані на отримання певних балів).

По-друге, певні неузгодженості в організації навчального процесу призводять до того, що навіть мотивовані студенти втрачають інтерес та знижують свою пізнавальну активність (що є проблемами організації навчального процесу та соціально-психологічними аспектами цього процесу).

По-третє, деякі навчальні інновації дуже складно сприймаються окремими студентами внаслідок їх непідготовленості до таких форм організації та контролю навчальної роботи (що є наслідком протиріччя між системами шкільної та вузівської освіти).

По-четверте, окремі аспекти навчального процесу, які декларовані формально, реально не реалізовані так, щоб здійснювати виховний вплив на студентів (наприклад, впровадження самостійної та індивідуальної роботи студентів в університеті або впровадження вибіркових дисциплін — по суті, дуже корисні напрями, але їх конкретна реалізація далека від ідеального уявлення).

По-п'яте, оновлення змісту навчальних програм та впровадження нових дисциплін також інколи не відповідає практичним вимогам майбутньої діяльності студентів (що є проявом протиріччя між теорією і практикою, між традиційним і інноваційним у навчальному процесі).

Ці, а також інші проблеми, що перешкоджають процесу формування особистості нового, інноваційного типу, потребують вирішення. Це в цілому можливо, але вимагає постійної роботи з вдосконалення навчального процесу, оновлення змісту навчальних дисциплін, зміни форм та методів взаємодії у навчанні. Тобто, вдосконалення організаційно-змістовних складових навчального процесу є передумовою роботи з формування інноваційної особистості у вищій школі.

*А. В. Василик, асист.,  
кафедра управління персоналом і економіки праці*

## **ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ПРАЦІ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Прискорення процесів інтелектуалізації господарської діяльності взагалі та інтелектуалізації праці, зокрема, можна вважати одним із основних факторів соціально-економічного розвитку країни, суб'єкта господарювання і окремого працівника. Саме то-